

METEOROLOGIA I CLIMATOLOGIA

Tipus d'assignatura: TRONCAL de segon cicle

Coordinador: Dr. Francisco Javier Martín Vide

Distribució temporal: Setembre-Desembre.

Codi :139025

Nombre Total de Crèdits: 6 = 4.5 crèdits de teoria + 1.5 cr. de pràctiques.

OBJECTIUS

Analitzar els diferents elements del temps i del clima, conèixer els mecanismes fundamentals del funcionament de l'atmosfera y comprendre el comportament del sistema climàtic a diferents resolucions espacials i temporals, especialment l'escala sinòptica.

CRITERIS D'AVUACIÓ

Un examen escrit al final del semestre de la matèria teòrica i pràctica impartida, prèvia realització de les pràctiques. La qualificació obtinguda en aquest exercici pot incrementar-se mitjançant la realització de treballs de curs opcionals.

PROGRAMA DE TEORIA

Tema 1: Introducció: Meteorologia i Climatologia:

Els conceptes de temps i clima. Elements i factors climàtics. Notes històriques sobre la Meteorologia i la Climatologia.

Tema 2: Els factors astronòmics i geogràfics del clima:

Factors astronòmics del clima: la latitud i l'altura del Sol sobre l'horitzó.

Factors geogràfics del clima: altitud, continentalitat, característiques locals, corrents marins. Factors aerològics: masses d'aire, centres d'acció, circulació general atmosfèrica

Tema 3: L'atmosfera:

Definició. Composició de l'atmosfera. Capes atmosfèriques. La troposfera.

Tema 4: L'energia de l'atmosfera:

Lleis de la radiació electromagnètica. La radiació solar i la radiació terrestre. Balanç energètic global de la Terra. Distribució latitudinal de la radiació solar. Balanç energètic a la capa fronterera. Balanç energètic d'un volum d'aigua. Introducció a la Bioclimatologia. Mesures de la insolació i la radiació

Tema 5: La temperatura:

Calor i temperatura. Termometria. Variacions cícliques de la temperatura. Amplitud tèrmica i continentalitat. Les gelades i el seu combat. Distribució geogràfica de la temperatura.

Tema 6: La humitat i la nuvolositat:

Evaporació i evaporímetres. Vapor d'aigua i humitat. Mesures de la humitat de l'aire. Higròmetres i psicròmetre. Variacions diària i anual de les humitats

absoluta i relativa. Núvols. Classificació dels núvols. Classificació internacional dels núvols. Boires.

Tema 7: Aerologia:

Processos adiabàtics. Estabilitat i inestabilitat atmosfèrica. Inestabilitat condicional. Inversions tèrmiques.

Tema 8: La precipitació:

Hidrometeors. Gènesi de la precipitació. Mesura de la precipitació. Característiques climatològiques de la precipitació. Règims pluviomètrics. Distribució planetaria de la precipitació.

Tema 9: La pressió atmosfèrica i el vent:

El pes de l'aire i l'experiment de Torricelli. Baròmetres. Distribució horitzontal de la pressió atmosfèrica. El vent. El vent geotròfic i la força de Coriolis. Configuracions isobàriques. Vents locals. El penell i l'anemòmetre.

Tema 10: Les masses d'aire, els fronts i els centres d'acció:

Definició de massa d'aire. Classificació de les masses d'aire. Els fronts. Gènesi i evolució d'una depressió frontal. Centres d'acció.

Tema 11: La circulació general atmosfèrica:

Distribució planetaria dels grans sistemes de vent i de pressió. Els anticiclons subtropicals i els alisis. Els vents dominants de l'oest. La ZCIT.

Tema 12: Els climes del món:

Classificacions climàtiques. La classificació de Köppen. La classificació de Strahler. Criteris de regionalització climàtica.

Tema 13: El sistema climàtic:

Subsistemes del sistema climàtic. Els patrons de teleconnexió. El Niño. La NAO.

Pràctiques (8 sessions de 2 hores):

Pràctica 1: Elaboració estadística de dades climàtiques i la seva representació gràfica.

Pràctica 2: El diagrama ombrotèrmic de Gaussen: aplicació als climes del món.

Pràctica 3: Determinació de la nuvolositat i identificació del gènere de núvols.

Pràctica 4: Determinació de l'estratificació atmosfèrica.

Pràctica 5: Índexs pluviomètrics.

Pràctica 6: Els mapes del temps: anàlisi i previsió.

Pràctica 7: Els mapes del temps: anàlisi i previsió (continuació).

Pràctica 8: Introducció a l'anàlisi d'imatges Meteosat.

BIBLIOGRAFIA

- CUADRAT, J.M^a i PITA, Mª F.(1997):Climatología, Madrid, Cátedra.
- GIL OLCINA, A. i OLCINA, J.(1997):Climatología general, Barcelona, Ariel.
- MARTÍN VIDE, J.(1991): Fundamentos de Climatología analítica, Madrid, Síntesis.

- MARTÍN VIDE, J.(1991): Mapas del tiempo: fundamentos, interpretación e imágenes de satélite, Barcelona, Oikos-tau.